

מהדורת סיכומי גיליון 15

סיכומי הדף - הידומי

רבי יחזקע בן קרחא אמר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שחורץ ואינו קוצר. פנחס דרין צ"ט

מסכת שבת לא - לו

דף לא

שנים המרו על ד' מאות זוז, להקניט את הלל עם ג' שאלות למה ראשי הבבליים סגלגלות, (אין להם חיות פקחות), עיניהם של תרמודין רכות, (דרים בין החולות) ורגליהם של אפריקנים רחבות (דרים בין בצעי המים), ועם כ"ז לא הצליחו להקניטו.

שמאי לא רצה לגייר ג' גרים, **הראשון** שרצה ללמוד רק תורה שבכתב, **השני** שרצה ללמוד כל התורה על רגל אחד, **השלישי** שרצה להיות כהן גדול, אבל הלל גיירם, (הא' שלא כפר בתשבע"פ אלא שלא האמין שהיא מה', **הב'** א"ל מאן דעלך סני להקב"ה לא תעשה, **הג'** הוכיח לו על מסורת התורה), **ובסוף** חזרו לעצמם, וכשנפגשו שלשתם אמרו הקפדתו של שמאי ביקש לטורדנו מן העולם, וענוות הלל הכנסנו תחת כנפי השכינה,

והיה אמונת (זרעים) עתיך (מועד) חסן (נשים) ישועות (נזיקין) חכמת (קדשים) ודעת (טהרות)

שאלות מהב"ד של מעלה: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה ורביה, צפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דברו, והעיקר מכ"ז אם היה לו יראת ה', דאל"כ כל תורתו לא שווה, (קב חומטין),

יראת שמים דומה: למפתחות החיצוניות כלפי התורה, וגם לארמון כלפי התורה שהיא הדלת.

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי שייראו מלפניו, (ויש לקום לפני אדם ירא ה'), **אם** רשעת מעט - אל תוסף על רשעך **הרשעים** אינן חרדים מיום המיתה, אלא אדרבה לבם בריא כאלום, ואף שיודעין (ולא שוכחים) שדרכם למיתה, יש להם חלב על כסלם.

ג' עבירות ממת נשים בשעת לידתן (שהוא זמן של סכנה ואיתרע המזל) ולר"א מתות צעירות: **דם נדה**, [כנגד רביעית דם הגוף, וה' נוטלן], **חלה**, [נקראת ראשית, וגם ישראל נקרא כך, ולכן הוא מתבטל], **והדלקת הנר** [וגם הנשמה נקראת נר, ולכן היא נכבית], ולר"א ולרבי אחא מתות, על שמכסות צואת בניהם בשבת, וי"א על שקורין ל'ארון' הקודש 'ארנא'.

דף לב

גברים נבדקים בכל עת סכנה, ולכן לא יעמוד אדם במקום סכנה (שאפי' יעשו לו נס, ינכו לו מזכיותיו),

שמואל עבר בגשר עם גוי (השטן לא שולט על ב' אומות), ורב לא עבר עם גוי [שמא יענש הגוי והוא איתן].

צריך לבקש רחמים לפני שיהלה שלא יחלה, כי אם לא, צריך להביא זכיות מעצמו, [הנופל ממנו]

מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב. [כי יפול ה'נופל' (כבר ראוי זה ליפול)]

מה יש לו לאדם לדמיין לעצמו כשהוא במצבים קשים.

יוצא למקום מריבה: כמי שנמסר לסרדיוט, **חש בראשו:** כמי שנתנוהו בקולו, **חלה ונפל למטה** כמו שהעלוהו לגרדום לידון; שאז צריך תשובה ומע"ט להינצל, ומספיק מלאך אחד מתוך אלף מלאכי חבלה, האומר זכות אחד מתוך אלף קיטרוגים, **הלכות** הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה, ונמסרו לעמי הארץ.

הנהגות לא טובות ועבירות שגורמות לעונשים מסויימים...

לקרות לארון הקודש ארנא, ולבית הכנסת בית עם - ע"ה מתים.

נדרים - אשה של אדם מתה,

מיתת בנים קטנים: לרבי בעון ביטול תורה, (ולמדם - למען ירבו ימי בניכם), **לרשב"א** בעון נדרים, (ורבי הודה לו) וי"א בעון מזווה [וכתבתם - למען ירבו], וי"א בעון ציצית.

הזהיר בציצית זוכה ל2800 עבדים, (עשר מכל אומות 700 לכל כנף ((4)

שנאת חנם - מריבה בתוך ביתו \ אשתו מפלת נפלים, בנים קטנים מתים, **חלה** - אין ברכה במכונס, ומארה משתלחת בשערים, וזורעין זרעים ואחרים אוכלין, ואם נותנין - מתברכין,

ביטול תרומות ומעשרות - שמים נעצרין מלהוריד טל ומטר, והיזקר הוה, והשכר אבד, ובני אדם רצין אחר פרנסתן ואין מגיעין, ואם נותנין - מתברכין,

גזל - (כנשי דמחואזי דאכלי ולא עבדן) - הגובאי עולה, והרעב הוה, ובני אדם אוכלים בשר בניהן ובנותיהן,

דף לג

עינוי, עיוות וקלקול הדין, וביטול תורה - חרב וביזה רבה, ודבר ובצורת בא, ובני אדם אוכלין ואינן שבעין, ואוכלין לחמם במשקל,

שבעת שוא ושקר וחילול השם ושבת - חיה רעה רבה, ובהמה כלה, ובני אדם מתמעטין, והדרכים משתוממין,

שפיכות דמים - בית המקדש חרב, ושכינה מסתלקת מישראל,

גלוי עריות ועבודת כוכבים והשמטת שמיטות ויובלות - גלות, ובאין אחרים במקומן,

נבלות פה - צרות, וגזירות קשות מתחדשות, ובחורי שונאי ישראל מתים, יתומים ואלמנות צועקין ואינן נענין, (והמנבל פיו או אפי' שומע ושותק מעמיקים לו גהינם)

ממרק עצמו לעבירה - חבורות ופצעין יוצאין בו, ונדון בהדרוקן,

ג' הדרוקן הן: של עבירה - עבה, ושל רעב - תפוח, ושל כשפים - דק. (ואמוראים שהיו להם, היה בגלל שציערו את גופם, או שנאנסו ע"י תלמידיהם מלכת לבית הכסא).

סימן לעבירה - הדרוקן, סימן לשנאת חנם - ירקון, סימן לגסות הרוח - עניות, סימן ללשון הרע - אסכרה.

אסכרה: על המעשר, וי"א אף על לשון הרע.

מפני מה אסכרה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה? כליות יועצות, ולב מבין, ולשון מחתך - פה גומר \ אוכלין בה דברים שאינן מתוקנים \ בעון ביטול תורה. (ותינוקות שנחנקים אף שאין להם עון ביטול תורה, כי הם נתפסים על הדור).

מה דרשו התנאים על הרומיים, ומה קיבלו ע"ז, ע"י שהלשין עליהם יהודה בן גרים?

רבי יהודה אמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו, (והמלך גזר שיתעלה)

רבי יוסי שתק. (יגלה לציפורי).

רבי שמעון בן יוחאי אמר: כל מה שתקנו - הוא לצורך עצמן, (יהרג, ולכן הלך ונחבא בבית המדרש, ושוב למערה, ונעשו לו שם כמה ניסים, בתום שנים עשרה שנה, יצא (עם בנו), ושרף כל מה שנתן בו עיניו, ולכן חזרו עוד שנה ושוב יצאו ונחה דעתם כשראו חיבוב מצוה של זקן שהביא ב' הדסים לכבוד שבת, ואז חתנו רפב"י ריפא אותו מכל הפצעים של מערה, וכשבכה על שראה אותו במצב כזה, אמר רשב"י שבזכות זה זכה לכל תורתו, וכשיצא טיהר ע"פ עדות של זקן מקום שהיה בו ספק טומאה (כמו שעשה יעקב כשבא לשכם, שתיקן מטבע \ שווקים \ מרחצאות, ובסוף פגש את יהודה בן גרים והרגו).

שלשה דברים צריך אדם לומר בנחת [כי היכי דליקבלו מיניה] ע"ש לפני בה"ש, [ופקדת נווך]: עשרתם את הודאי, ערבתם עירובי תחומין, (אבל עירובי חצרות מותר לעשות גם בבה"ש, כי זה לא קנין שביתה כמו ע"ת א"נ זה רק דרבנן), הדליקו את הנר. (כי כ"ז אסור לעשות בבה"ש, וכן להטביל את הכלים) **שנים שעיברו**: אחד הניחו בה"ש, ואחד עירובו נאכל בה"ש, [ספק דרבנן לקולא]

אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחכה – [גזרה שמא ירתח] (ובבה"ש מותר, דאין לגזור, דסתם קדירות רותחות הן).

אין טומנין גם מבעו"י בדבר המוסיף הבל [גזירה שמא יטמין ברמץ ויחתה בגחלים].

מהו בין השמשות ולמאי נ'מ?

ספק כולו יום, (לחייבו באשם תלוי בבה"ש של שבת), ספק כולו לילה (כנ"ל בבה"ש של ע"ש) ספק קצת מן היום קצת מן הלילה (שזב שראה בו ראייה גדולה מחמירין שאולי יש ב' ראיות כי היא מתחלקת לב' ימים),

מתי הוא בין השמשות?

לר"י: לרבה: ממתי לפני **המערב** מאדימין את המזרח, עד שהכסיף העליון והשוה לתחתון (3/4 מיל)

לר' יוסף: ממתי שהכסיף רק התחתון עד שהעליון השווה לו, (2/3 מיל)

לרבי נחמיה: כדי הילוך חצי מיל מאז שתשקע חמה. (ולשער זאת: מניח חמה בראש הכרמל, ויורד וטובל בים ויעלה)

לרבי יוסי: הרף עין, (אחד בה"ש של ר"י, ולכן כוהנים טובלים בזמן בה"ש של ר' יהודה),

הלכה כר' יהודה לענין ע"ש, וכר' יוסי לענין זמן אכילת תרומה לכהנים (לחומרא)

דף לה

עד מתי מותר לטלטל כוורת (שיהיה עליה תורת כלי)?

לרבה: עד 2 כור מותר, (ולמעשה לא התיר אפי' בת 2), **רב יוסף**: עד 3 כור מותר.

הרוצה לראות בארה של מרים, יעלה לראש הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה בים. **מעין המיטלטל** (בארה של מים) – המים טהורים מלקבל טומאה, ומותר לטבול בו.

מהו הסימן שיש ע"י הכוכבים?

כוכב בנוני אחד - יום, שנים - בין השמשות, שלשה - לילה.

העושה מלאכה במשך כל זמן ב' בה"ש (של ע"ש ושל מוצ"ש) - חייב חטאת [ממה נפשך].

מי שלא בקי בבה"ש באיזה סימן יכיר זמן הדלקת הנר?

כשהשמש בראש אילנות, וביום המעונן יסתכל: בעיר על הרנגולים בשדה על העורבים (יושבים על הקורה מבעו"י), או על עשב הנוטה למערב.

מה הם התקיעות שתוקעין ערב שבת (6)?

ראשונה: להבטיל את העם ממלאכה שבשדות, (וקרובים ורחוקים נכנסים לעיר ביחד)

שניה: לסלק תבשיל מעל הכירה ולהטמינה \ להבטיל עיר וחנויות,

שלישית: לר"נ - להדליק את הנר, לר"י: לחלוץ תפילין (ורביעית להדליק),

ושוהה קצת (כדי צליית דג קטן \ הדבקות פת בתנור), ותוקע ומריע ותוקע ושובת. (ומנהג בבל, תוקע ב"פ ומריע ושובת)

יש שהתירו בשעה"ד להדליק אחר התקיעה השישית, [דהא נתנו שיעור לחזן להוליך השופר], וחלקו עליו שלא נתנו לו זמן לזה, אלא מצניע את השופר בראש גגו.

דף לו

האם מותר לטלטל שופר חצוצרות בשבת?

ל' נחמיה: אסור שניהם [אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו]

לר' יהודה: שופר מותר [ראוי לגמע בו תינוק], חצוצרות אסור [כלי שמלאכתו לאיסור], **לר' שמעון**: שניהם מותר, [אין לו מוקצה],

כמה דברים נשתנו שמם ויש בה נ"מ להלכה...

חצוצרתא לשופרא, ושופרא לחצוצרתא, ונ"מ - לשופר של ר"ה.

ערבה לצפפה, וצפפה לערבה. ונ"מ - ללולב.

פתורה לפתורתא, ופתורתא לפתורה, ונ"מ - למקח וממכר.

הובלילא לבי כסי, ובי כסי להובלילא. ונ"מ - למחט, שבית הכוסות טריפה רק מב' צדדים.

בבל לבורסיף, ובורסיף לבבל. ונ"מ לשמות בגיטי נשים.

פרק כירה

מתי מותר לשהות תבשיל על כירה בשבת?

אם הוסקה הכירה בקש ובגבבא מותר, [אינו מוסיף הבל \ אין גחלים],

אבל אם הוסקה בגפת ובעצים:

לחכמים: אסור להשהות תבשיל מבושל ע"ג כירה אא"כ היא גרופה וקטומה,

לחנניה: מותר להשהות תבשיל שמבושל כמאכל בן דרוסאי, ע"ג כירה שאינה גו"ק, (ולפ"ז המשנה דברה על חזרה, אכן המחלוקת ב"ש וב"ה על 'תבשיל' היא על ההיתר שהייה אפי' על אינו גו"ק)

ובדעת ב"ש וב"ה יש ג' שיטות:

לתנא דמתני' (אם סבר כחנניה), לב"ה מותר להשהות תבשיל אפי' על כירה שאינה גו"ק,

לר"מ: לב"ש: אסור להשהות כלום אפי' ע"ג גו"ק, ולב"ה: מותר להשהות רק חמין, **ואם** עקר - לדברי הכל לא יחזיר,

לרבי יהודה: לב"ש: משהין רק חמין, ולב"ה: חמין ותבשיל. (וכן יסבור תנא דידן אם סבר כחכמים), **ואם** עקר לב"ש לא מחזירין, ולב"ה: מחזירין. (וכן הוא לתנא דמתני')

דף לז

מתי אסור להשים הקדירה לתוך הכירה?

לחנניה שמותר להשהות גם על אינו גו"ק, אסור להשהות בתוך הכירה, [הטמנה ממש]

וכן לב"ה שמותר להחזיר בגו"ק, אסור להחזיר בתוכה,

כשאסור להשהות או להחזיר מהו לסמוך לצד הכירה?

מותר, וכ"ש אם סומך על כירה שליד הכירה שאינה גו"ק, [שליט בה אירא]

האם מותר לחכמים מותר להשהות על כירה שגו"ק אלא שחזרה והובערה?

אף אם נסבור בדעת חכמים להשהות אם לא גו"ק תבשיל המצטמק ויפה לו, מ"מ אם קטמה והובערה (ואפי' שהיה גחלים של רותם) מותר. (רבב"ח בשם ריו"ח)

רב ששת בשם ריו"ח: פוסק כחנניה, (כי כן הוא סתם משנה לעיל שנותנים פת לתנור אם יקרמו פניה בע"ש) ולהחזיר בגו"ק כב"ה, (כתנא דמתני')

רב שמואל בשם ריו"ח: פוסק כחכמים, ומתיר אפי' מצטמק ויפה לו, אכן רב ושמואל ור"ג, אוסרים מצטמק ויפה לו, (ולמסוכן ודאי שרי), יש נוהגים כריו"ח, ויש כרב ושמואל.

מתי הוא מצטמק ורע לו?

בכל תבשיל שיש בו קמח (חוץ מתבשיל דליפתא, שזה תמיד יפה לו), או שאין בו בשר, ואפי' יש בו בשר, אלא שצריך לתת לאורחים, הוי מצטמק ורע לו.

וכן ה"ה לתבשיל מתאנים, דייסא, ותמרי.